

Landskap: Småland
Kommun: Västervik
Fastighet: Västervik Böljerum 3:12
Smalspårsjärnvägen Jenny-
Verkeback

**Byggnadsminnesförklaring av smalspårsjärnvägen, sträckan Jenny –
Verkeback på fastigheten Västervik Böljerum 3:12 i Västerviks kommun**

Länsstyrelsen förklarar härmed smalspårsjärnvägen på sträckan Jenny –
Verkeback, fastigheten Västervik Böljerum 3:12, för byggnadsminne enligt 3 kap
1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

1. Smalspårssträckning och banans läge får ej byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Vägskyddsanläggningar, stödmurar samt andra, till järnvägen hörande konstruktioner, får inte rivas eller byggas om.
3. Det område som markerar gräns för byggnadsminnet utgörs av fastigheten Västervik Böljerum 3:12, se bilaga 2. Denna får inte ytterligare bebyggas och skall hållas i sådant skick att smalspåret med sina anläggningar till utseende och karaktär inte förvanskas.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm, lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Bakgrund

Fråga om att förklara smalspårsjärnvägen på sträckan Jenny – Verkeback i Västerviks kommun för byggnadsminne enligt 3 kapitlet, lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm, väcktes 1999-12-16 av Förvaltnings AB Smålandsbanan / FAS genom dess VD, Magnus Andersson.

Smalspårsjärnvägen Hultsfred-Westerviks Järnväg (HWJ) öppnades för trafik 1879. Genom utbyggnader i etapper kom banan 1922 slutligen att förlängas till Växjö och kunde därmed knytas ihop med flera andra järnvägslinjer. Vid den här

2004-10-04
beslöt MP
Magnus Andersson

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
391 86 Kalmar	Malmbrogatan 6	Växel 0480-820 00	0480-822 75	lansstyrelsen@h.lst.se www.h.lst.se

tiden fanns ett nät av smalspåriga järnvägslinjer i östra Götaland, viktiga för personbefordran och inte minst för godstransporter från och till de större och mindre industriorter av olika karaktär som vuxit fram i inlandet under 1800-talets sista decennier och i början av 1900-talet.

Hultsfred-Westervik Järnväg övertogs 1949 av Statens Järnvägar (SJ), som bedrev trafik på banan fram till 1984, då persontrafiken upphörde. Året efter upphörde även godstrafiken. Då var banan den sista smalspårsbanan i landet som SJ bedrev trafik på.

1987 öppnades banan åter, denna gång i privat regi av Växjö-Hultsfred-Västerviks Järnvägsaktiebolag (VHVJ). Detta bolag tvingades i konkurs 1992. Året efter köptes bandelen Jenny-Verkeback från konkursboet av Vägverket som 1999 i sin tur sålde denna del av banan till den nuvarande ägaren Förvaltningsaktiebolaget Smålandsbanan (FAS) som numera bedriver persontrafik på sträckan Västervik-Hultsfred genom Tjustbygdens Järnvägsförening (TJF).

På den aktuella sträckan Jenny-Verkeback på järnvägsfastigheten Västervik Bøljerum 3:12, som är sju km lång, finns inga byggnader, men väl flera intressanta anläggningsdetaljer som till exempel vägskyddsanläggningar, djupa bergsskärningar, höga bankar och, vid Verkebacksviken, en hög stödmur av granit.

Landskapet som järnvägen går igenom är omväxlande och delvis särpräglat med mycket skog och berg. Den löper aldeles intill sjön Hjortens sydligaste del och intill Verkebacksviken med utsikt över hamnen och den gamla ångbåtsbryggan.

På järnvägssträckan Västervik-Hultsfred har länsstyrelsen tidigare förklarat delsträckorna Verkeback-Totebo och Totebo-Hultsfred för byggnadsminnen. Dessa sträckor förklarades som byggnadsminnen 1996-06-24 respektive 1999-02-16. Ambitionen är att hela sträckan av den gamla järnvägslinjen Hultsfred-Westervik Järnväg med tillhörande bevarade anläggningar och byggnader skall kunna skyddas genom en byggnadsminnesförklaring. Hittills är bland annat stationerna i Ankarsrum, Fårhult och Verkeback förklarade som byggnadsminnen. I och med att denna sträcka, Jenny-Verkeback, kan förklaras som byggnadsminne, är 66 km av sträckans totala längd om 71 km byggnadsminnesförklarad. Den återstående sträckan, Jenny-Västervik, ägs av staten och handläggs i denna del av Riksantikvarieämbetet.

Motivering

Smalspårsjärnvägen Västervik-Hultsfred, byggd 1877-1878, är ett unikt och välbevarat exempel på en i sin helhet bevarad svensk smalspårsjärnväg av provinskaraktär med välbevarade konstruktioner och byggnader. Genom ett omfattande ideellt arbete och statligt och kommunalt byggnadsvårds- och sysselsättningsstöd har denna smalspårsjärnväg åter kunnat väckas till liv med en

idag omfattande turisttrafik som utgör en värdefull del av länets och landets kulturturism.

Järnvägen är också ett värdefullt exempel på tidig järnvägsbyggarkonst utförd med stor skicklighet. Därav har smalspårsjärnvägen också ett mycket högt teknikhistoriskt värde.

Länsstyrelsen anser att delsträckan Jenny-Verkeback på järnvägslinjen Västervik-Hultsfred med tillhörande anläggningar och konstruktioner har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och att den väl uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm.

Samråd har skett med Kalmar läns museum och Västerviks kommun.

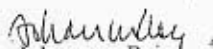
Övrigt

Enligt 3 kap 21 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm, gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Kalmar län, se bilaga 1.

Kjell-Håkan Arnell

Johan von Reis

Bilagor

1. Hur man överklagar
2. Karta över fastigheten

Kopia till

- Kulturmiljöfunktionen + bil 2
- Riksantikvarieämbetet + bil 1 och 2
- Kalmar läns museum + bil 2
- Inskrivningsmyndigheten + bil 2
- Lantmäterimyndigheten + bil 2

Med laga kraft till

- Inskrivningsmyndigheten
- Västerviks kommun
- Riksantikvarieämbetet
- Lantmäterimyndigheten

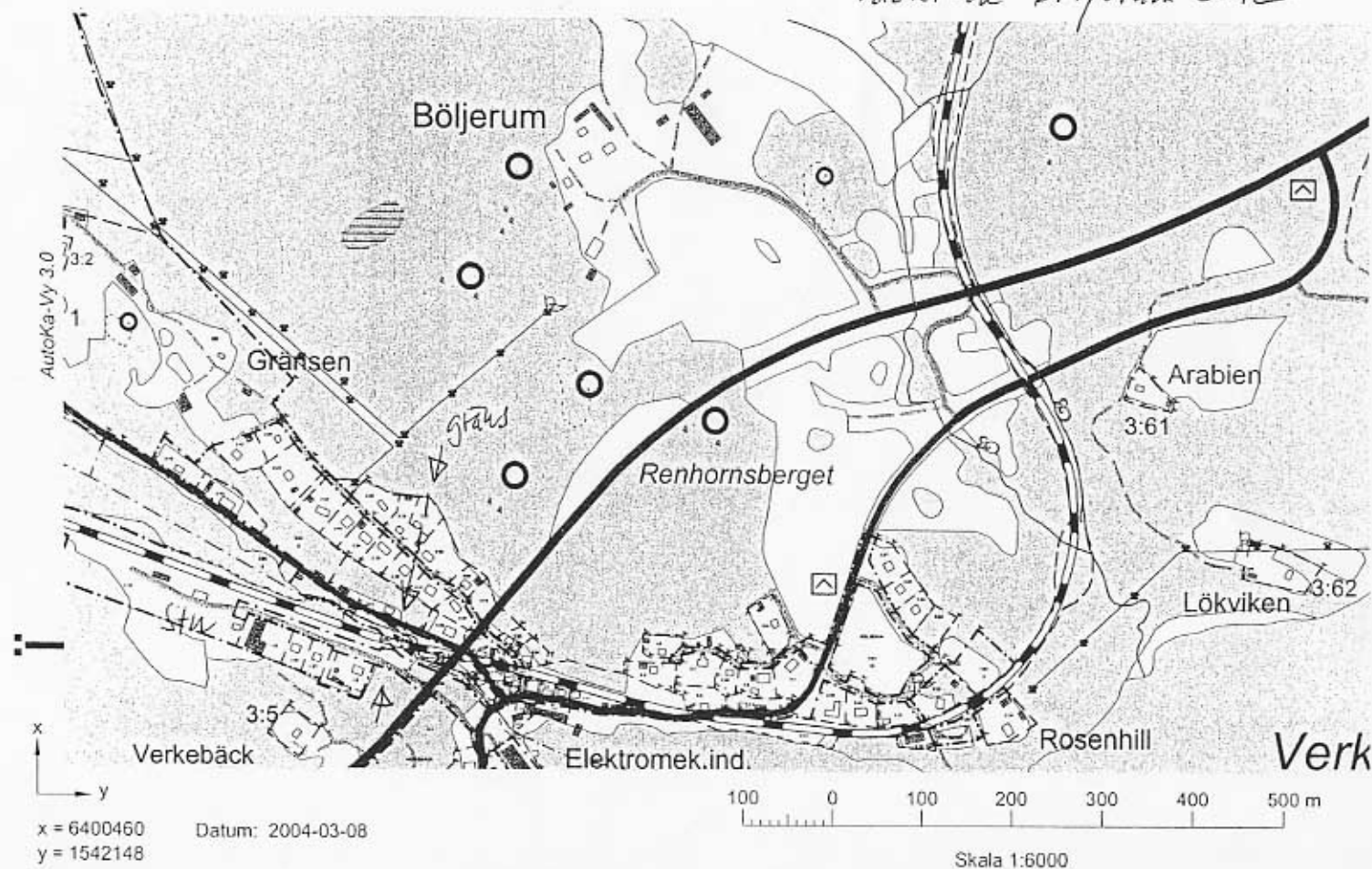
HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS LÄNSRÄTTEN

VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Länsrätten.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni <ul style="list-style-type: none">- tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet- redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt- redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Länsrätten. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet, annars kan Er överklagande inte prövas. Om klaganden är en part som företräder det allmänna (obs. bl.a. kommunala nämnder) och beslutet överklagas till länsrätt eller kammarrätt, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag beslutet meddelades.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.

432-12236-99

Bilaga 2
Västerrik Biljoran 3:12

Sid 1

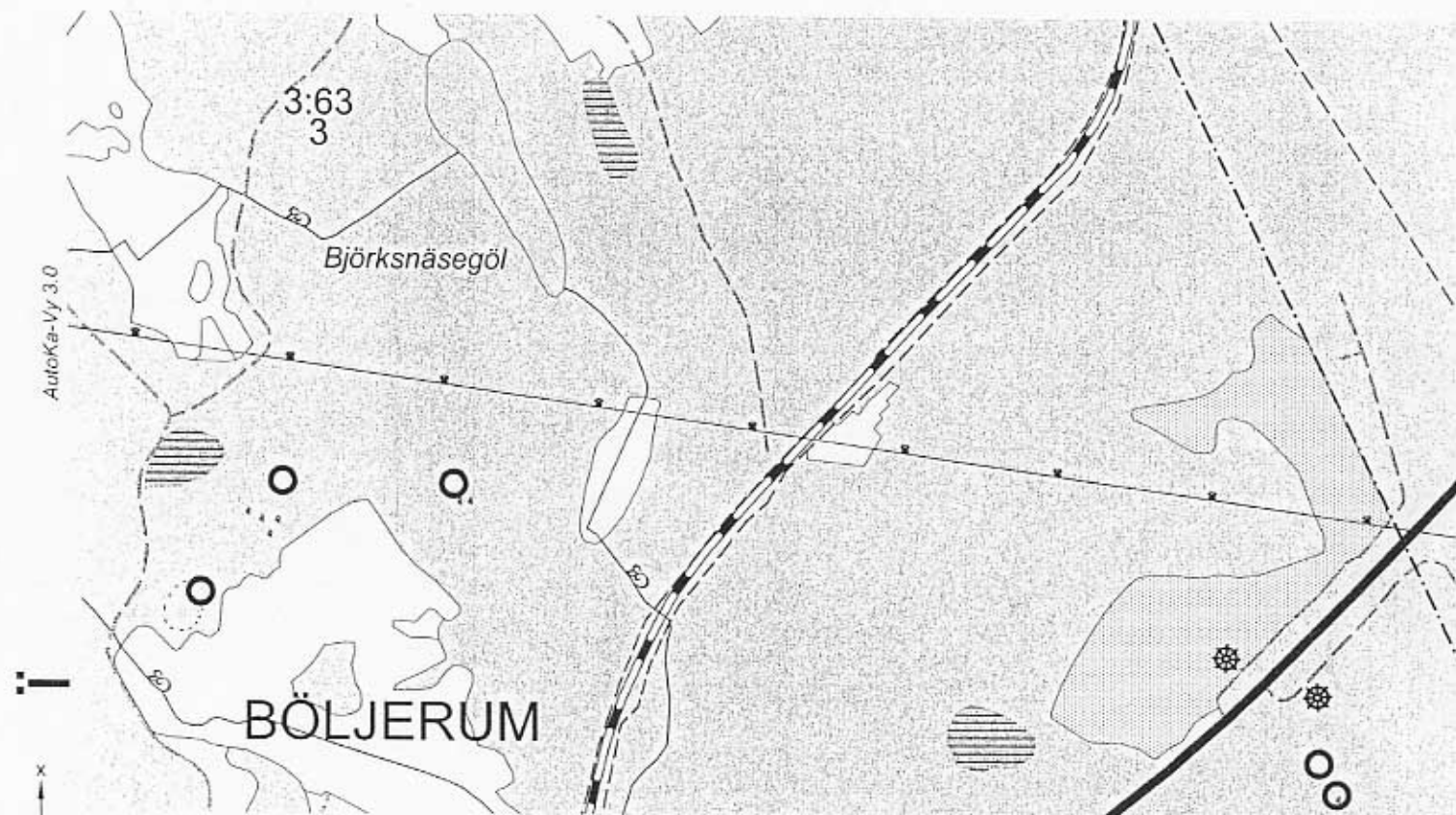
x = 6400460
y = 1542148

Datum: 2004-03-08

Skala 1:6000

482 - 12236 - 99

Sid 2

x = 6401235
y = 1542597

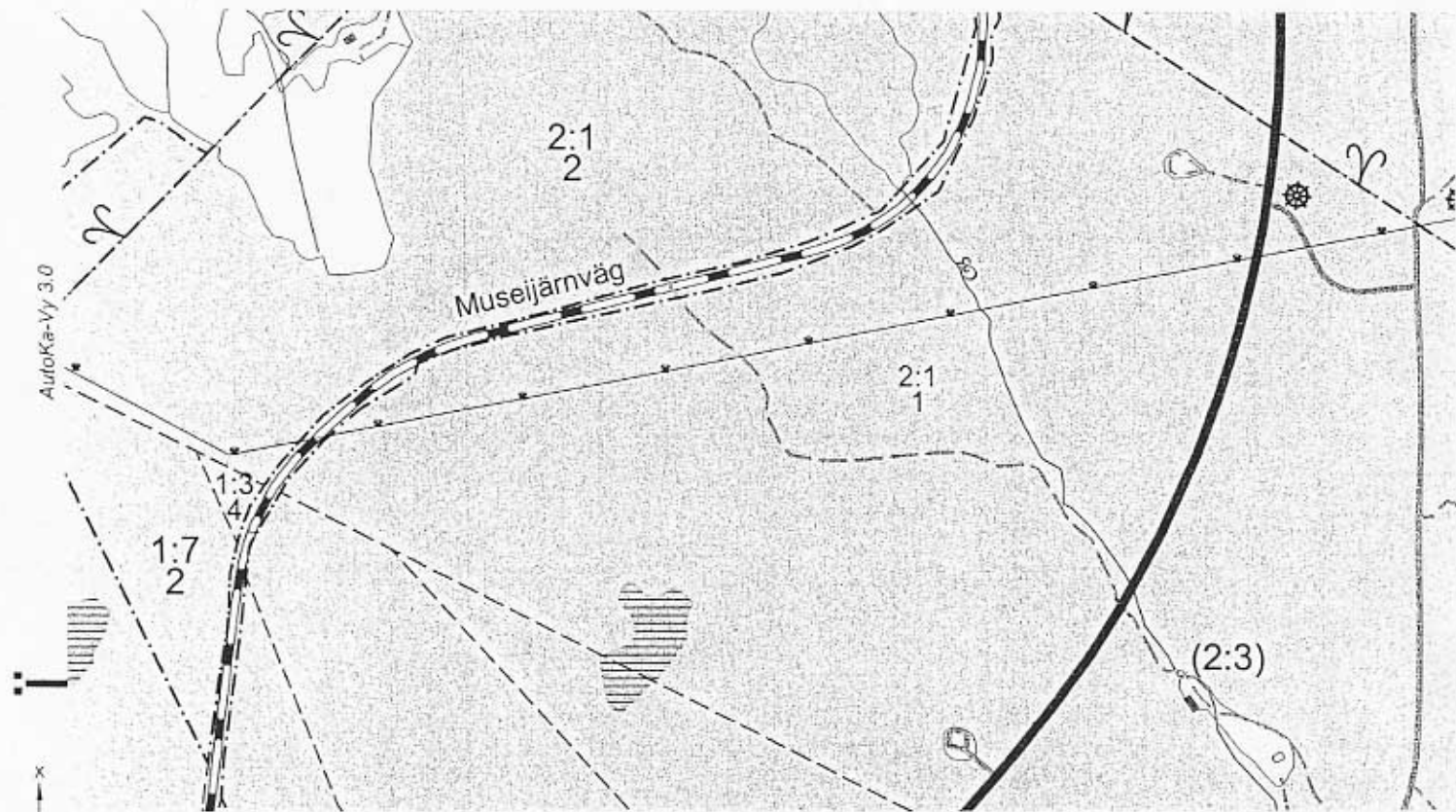
Datum: 2004-03-08

100 0 100 200 300 400 500 m

Skala 1:6000

432 - 12236 - 99

Sid 3

x = 6402065
y = 1543558

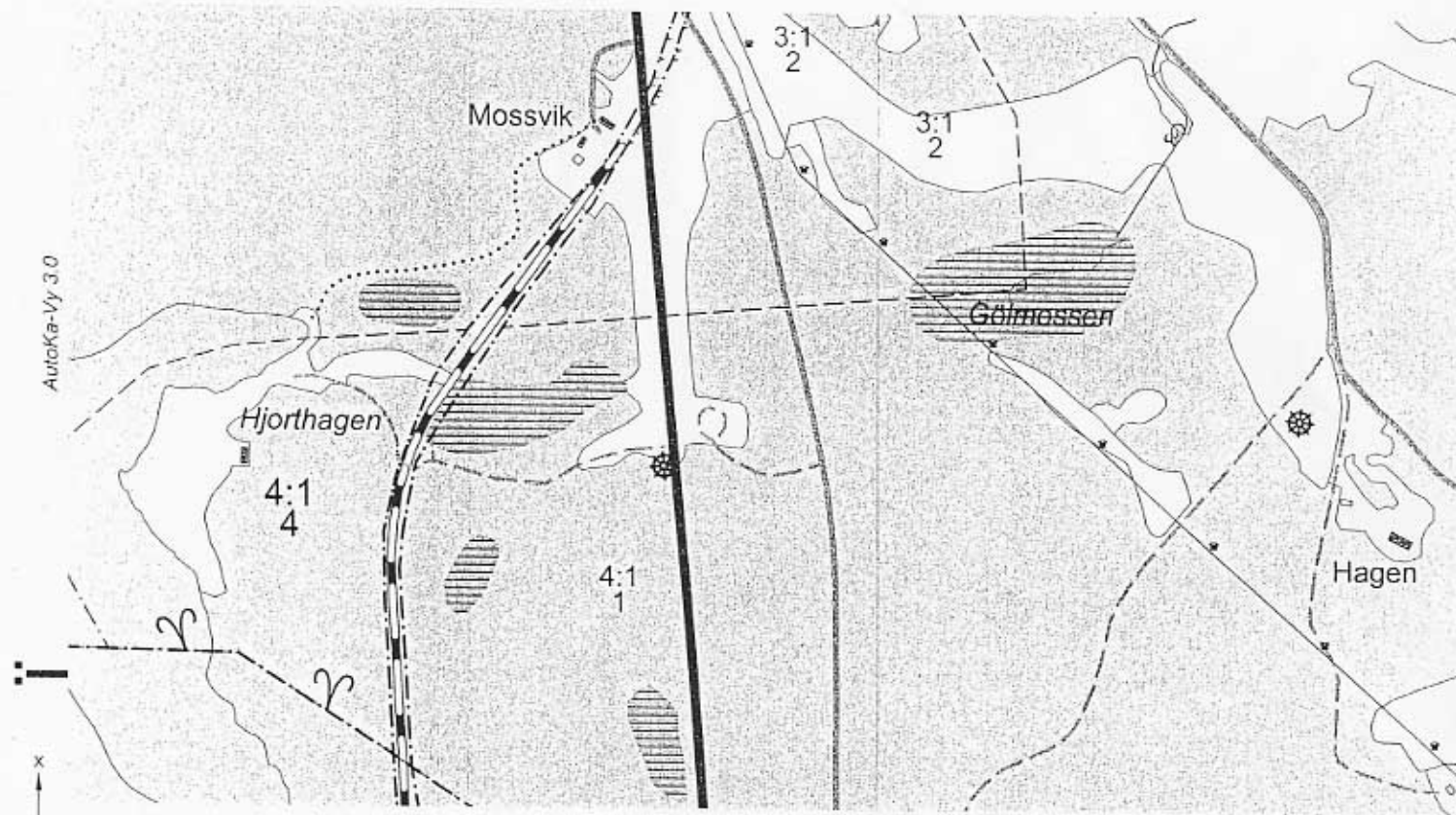
Datum: 2004-03-08

100 0 100 200 300 400 500 m

Skala 1:6000

Sida 4

432-12236-99

x = 6402921
y = 1544161

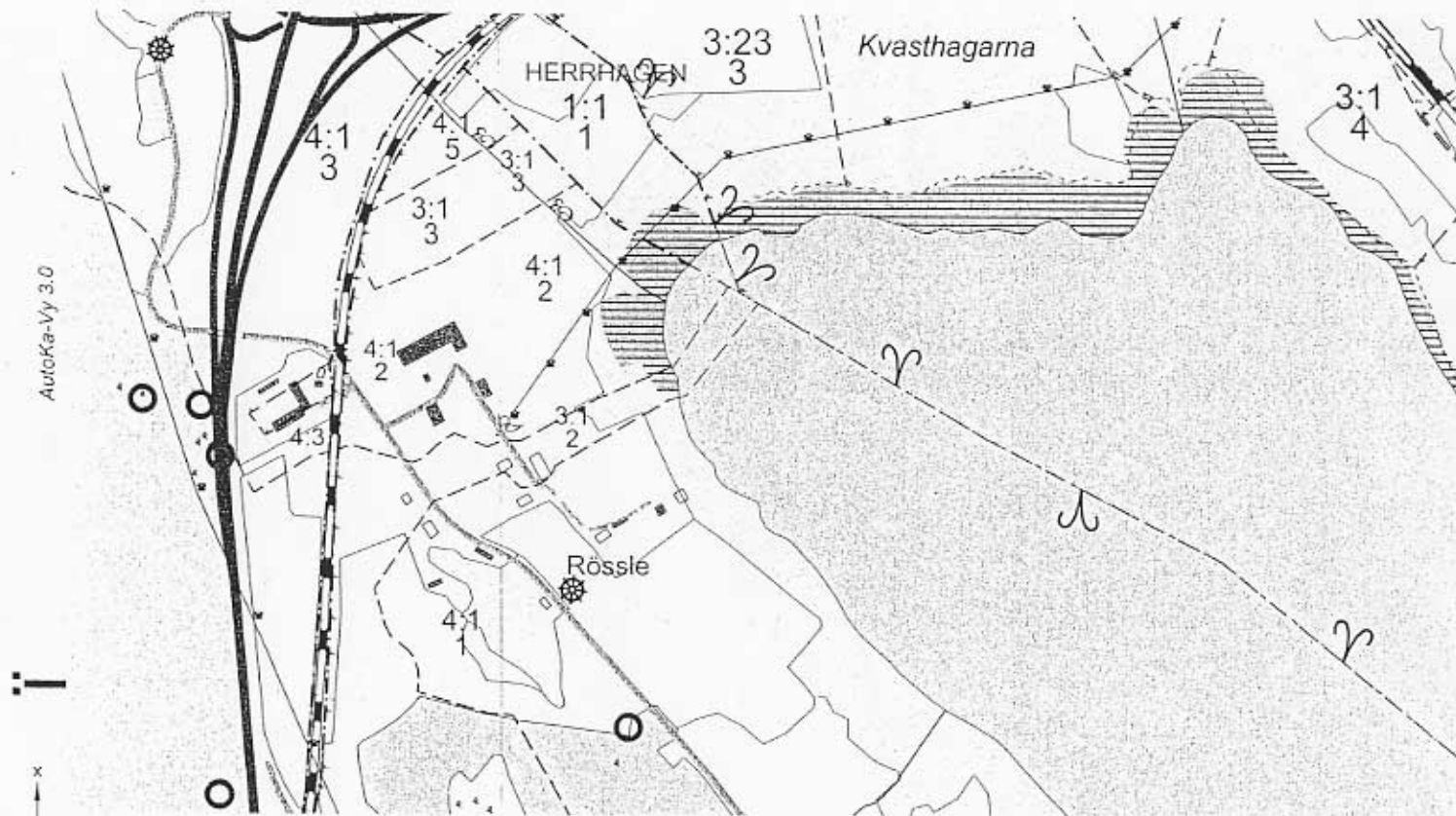
Datum: 2004-03-08

100 0 100 200 300 400 500 m

Skala 1:6000

432-1228-99

sid 5

AutoKa-Vy 3.0

x
y

x = 6403769
y = 1544551

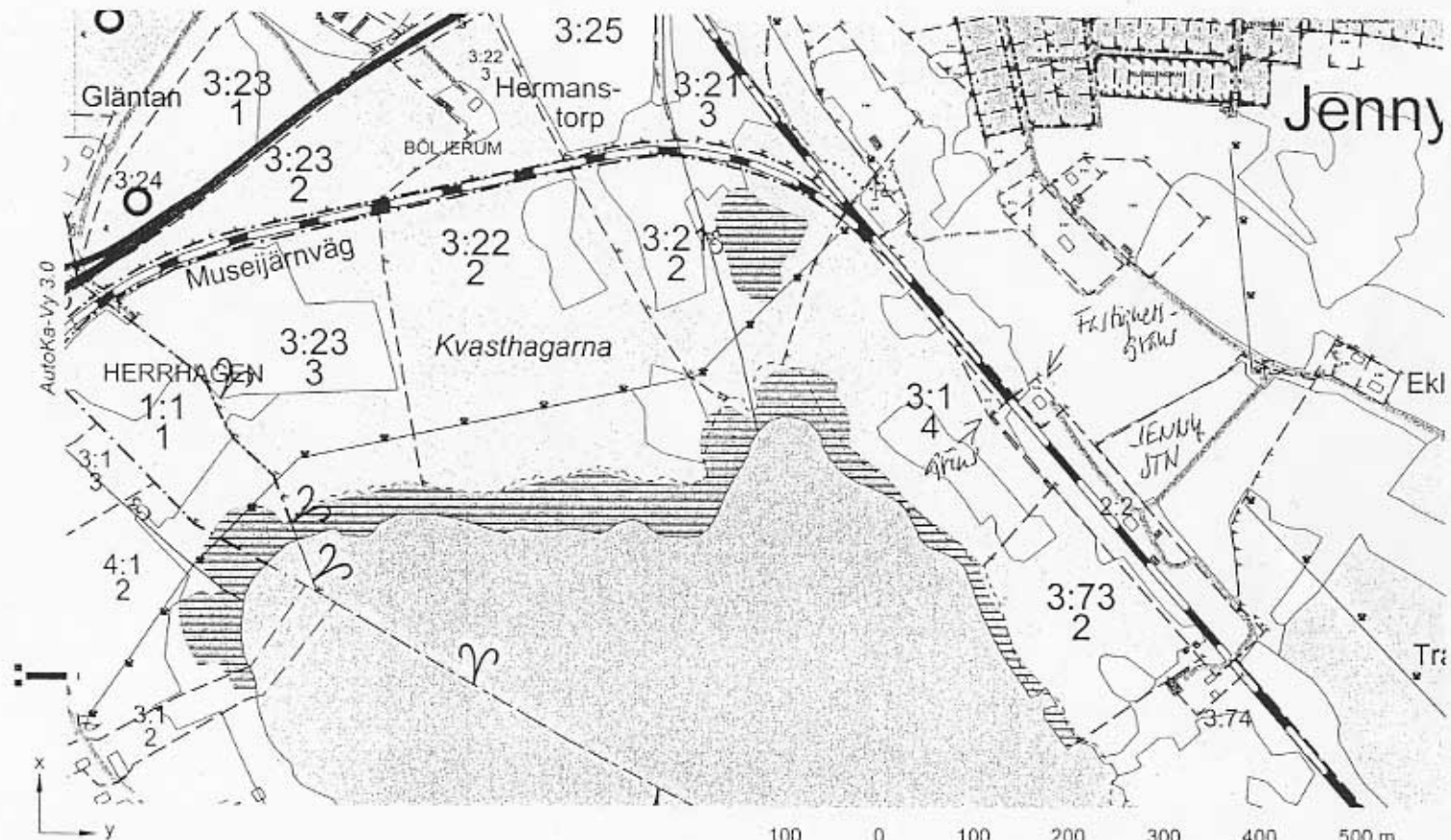
Datum: 2004-03-08

100 0 100 200 300 400 500 m

Skala 1:6000

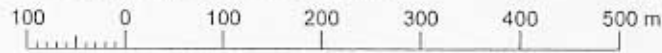
432-12236-99

sid 6

x = 6404086
y = 1544988

Datum: 2004-03-08

Skala 1:6000